

Datum
2024-03-21

Beskrivning av metoden för Arbetsförmedlingens yrkesbarometer

Vad är Arbetsförmedlingens yrkesbarometer?

Arbetsförmedlingens yrkesbarometer visar nulägesbedömningar av möjligheter till arbete samt rekryteringssituationen inom olika yrken, såväl på länsnivå som nationellt. Förutom en nulägesbild ges även en prognos över hur efterfrågan på arbetskraft inom respektive yrke förväntas utvecklas på fem års sikt. Yrkesbarometern uppdateras två gånger per år under april samt oktober månad.

Yrkena baseras i huvudsak på Statistiska Centralbyråns (SCB) SSYK¹ 2012 på fyrsiffernivå. Ett yrke kan dock motsvara en del av, eller en sammanslagning av, yrkesgrupper enligt SSYK på fyrsiffernivå. Nulägesbedömningarna och prognoserna baseras i huvudsak på information från en enkätundersökning från Arbetsförmedlingen, SCB:s registerstatistik samt Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik.

Utvecklingsarbete av metoden för yrkesprognoserna

Yrkesprognosverksamheten har genomgått stora förändringar de senaste åren. Den arbetsgivarundersökning som tidigare legat till grund för prognoserna och som genomfördes före reformeringen av Arbetsförmedlingen, med fysiska intervjuer av arbetsgivare, är sedan våren 2020 inte längre möjlig att genomföra. Sedan dess har yrkesprognoserna beräknats med hjälp av en datadriven modell där utbud och efterfrågan av arbetskraft prognostiserats med hjälp av data från SCB och Arbetsförmedlingen. Detta tillvägagångssätt har inneburit en rad utmaningar, exempelvis gällande hur utbudet av arbetskraft ska definieras, samt att modellen är känslig för fel och brister i data. Mot denna bakgrund har ett utvecklingsarbete skett och yrkesbarometern har tagits fram, med syftet att göra bättre arbetsmarknadsbedömningar per yrke och län².

¹ SSYK står för Standard för svensk yrkesklassificering, vilket är ett system för att gruppera individers yrken eller arbetsuppgifter.

² För länsbedömningar används information från länsnivå i de fall underlaget bedöms vara tillräckligt omfattande. Uppfylls inte detta baseras länsbedömningarna på underlag som helt eller delvis är framtagna på NUTS 2-nivå, NUTS-1 nivå eller nationell nivå.

Datum
 2024-03-21

Metod

Nulägesbedömningar

Indelning i kategorier

Nulägesbedömningarna delas in enligt Tabell 1 nedan. Indelningen görs per yrke och län och baseras på totalt fem olika parametrar, vilka översiktligt beskrivs längre ner i metodavsnittet.

Indelningen sker enligt följande princip³: Om andelen rekryteringsförsök som misslyckas (ARM) är större eller lika med 15 procent bedöms det finnas stora möjligheter till arbete samt förekomma brist på arbetskraft, alternativt någon typ av paradoxsituation. För att avgöra om någon paradoxsituation råder, vägs information om arbetslöshetsnivå, andel deltidsarbetande och andel lämnare av yrket in. En paradoxsituation innebär att det finns ett potentiellt utbud av arbetslösa som söker jobb inom yrket, arbetar deltid inom yrket eller nyligen har lämnat yrket, samtidigt som det förekommer rekryteringsproblem.

Om ARM understiger 15 procent bedöms det finnas medelstora möjligheter till arbete (och balans mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft) alternativt små möjligheter till arbete (och överskott av arbetskraft). Om yrket och länet har en låg arbetslöshetsnivå, alternativt en hög arbetslöshetsnivå i kombination med en hög nyrekryteringsgrad, bedöms det finnas medelstora möjligheter till arbete. En hög arbetslöshetsnivå i kombination med en låg nyrekryteringsgrad bedöms således innebära små möjligheter till arbete.

Tabell 1. Nulägesbedömningar i Arbetsförmedlingens yrkesbarometer.

Möjligheter till arbete	Rekryteringssituation	
Stora möjligheter till arbete	Brist på arbetskraft	
	Paradoxsituation: Det förekommer rekryteringsproblem i kombination med	1. hög arbetslöshetsnivå.
		2. hög andel deltidsarbetande.
		3. hög andel lämnare.
	4. flera av paradoxsituationerna 1–3 samtidigt.	
Medelstora möjligheter till arbete	Balans mellan utbud och efterfrågan på arbetskraft	
Små möjligheter till arbete	Överskott på arbetskraft	

³ Samtliga bedömningar granskas innan publicering. I vissa fall kan kategoriseringen för ett yrke till viss del baseras på kvalitativa bedömningar.

Datum
2024-03-21

Andel rekryteringsförsök som misslyckas (ARM)

ARM beräknas utifrån det senaste halvårets resultat från vår enkätundersökning, genom att dividera antalet misslyckade rekryteringsförsök med det totala antalet rekryteringsförsök⁴ för respektive yrke och län. Enkäten skickas genom e-post varje månad till arbetsgivare som för omkring 4–5 månader sedan genomfört ett rekryteringsförsök genom en jobbbannons som publicerats på Arbetsförmedlingens platsbank. Enkätens primära frågeställning rör huruvida tjänsten blivit tillsatt.

Andel deltidsarbetande

Andelen deltidsarbetande beräknas genom att dividera antalet individer som definieras som deltidsarbetande med det totala antalet sysselsatta i yrket. En individ definieras i huvudsak som deltidsarbetande om hen har en tjänsteomfattning på 90 procent eller mindre av en heltid. Måttet beräknas som ett medelvärde av värdena för de fyra senast tillgängliga åren.

Andel lämnare

Andelen lämnare beräknas genom att dividera antalet individer som inte längre definieras som sysselsatta i yrket de hade året innan med det totala antalet sysselsatta i yrket för samma år. Måttet beräknas som ett medelvärde av värdena för de fyra senast tillgängliga åren.

Arbetslöshetsnivå

Arbetslöshetsnivån beskriver andelen arbetslösa per yrke och län och beräknas genom att dividera antalet inskrivna arbetslösa med arbetskraften. Måttet beräknas för samma period som används till urvalet i rekryteringsenkäten.⁵ Arbetskraften beräknas genom att summera antalet arbetslösa med antalet sysselsatta.⁶

Nyrekryteringsgrad

Nyrekryteringsgraden beräknas genom att dividera antalet individer som definieras som nyrekryterade med det totala antalet sysselsatta i yrket. En individ definieras i huvudsak som nyrekryterad om hen har ett nytt arbetsställenummer jämfört med året innan, samt inte arbetade på samma arbetsställe två år tidigare. Måttet beräknas som ett medelvärde av värdena för de fyra senast tillgängliga åren.

⁴ Det totala antalet rekryteringsförsök beräknas genom att summera antalet lyckade och misslyckade rekryteringsförsök. Ett lyckat rekryteringsförsök definieras som en rekrytering där tjänsten tillsatts alternativt en situation där rekryteringen ännu inte avslutats men där tjänsten väntas kunna tillsättas. Ett misslyckat rekryteringsförsök definieras som en rekrytering där tjänsten inte lyckats tillsättas, alternativt en situation där rekryteringen ännu inte avslutats och där tjänsten inte väntas kunna tillsättas.

⁵ Perioden motsvarar april till och med september föregående år för publiceringar som görs i april, och oktober föregående år till och med mars innevarande år för publiceringar som görs i oktober.

⁶ Antal arbetslösa beräknas som summan av antal öppet arbetslösa och antal arbetslösa som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program för respektive yrke. Antal sysselsatta beräknas genom att applicera andelar av det totala antalet sysselsatta som ska tilldelas för respektive yrke, beräknat utifrån registerstatistik och platsstatistik, på antal sysselsatta enligt SCB:s statistikprodukt BAS. Detta tillvägagångssätt används eftersom antalet sysselsatta på yrkesnivå bara finns med ungefär två års eftersläpning.

Datum
2024-03-21

Yrkesprognoser

Yrkesprognoserna i yrkesbarometern beskriver om efterfrågan på arbetskraft förväntas öka, minska eller vara oförändrad på fem års sikt.⁷ Prognoserna utgår delvis från SCB:s regionala utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser⁸ och beräknas som förändringen i antalet efterfrågade per yrke och län mellan nuvarande år och fem år framåt. Detta görs med antagandet att förändringen sker i samma takt varje år. I beräkningen ställs sedan efterfrågan i förhållande till befolkningsutvecklingen⁹ av personer i arbetsför ålder. Om efterfrågeutvecklingen förväntas vara densamma som befolkningsutvecklingen, antas efterfrågan i yrket och länet vara oförändrad under de närmaste fem åren. Om efterfrågeutvecklingen förväntas vara större än befolkningsutvecklingen, antas efterfrågan i yrket och länet öka. På samma sätt antas efterfrågan minska om efterfrågeutvecklingen förväntas vara mindre än befolkningsutvecklingen. I ett sista steg justeras prognosen för yrken i län där kända stora företagsetableringar förväntas påverka efterfrågan i ett flertal yrken.

⁷ I vissa fall finns även en förklaring som delvis beskriver varför efterfrågan förväntas utvecklas enligt prognosen. Som exempel kan stora företagsetableringar förväntas bidra till en ökad efterfrågan på arbetskraft, medan minskande barnkullar kan bidra till en minskad efterfrågan inom vissa yrken.

⁸ Avser det femte steget av SCB:s prognoser där framskrivningar över tillgång och efterfrågan av utbildade per län presenteras. Se <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/utbildning-och-forskning/analyser-och-prognoser-om-utbildning-och-arbetsmarknad/trender-och-prognoser-om-utbildning-och-arbetsmarknad/produktrelaterat/aktuellt/regionala-utbildnings--och-arbetsmarknadsprognoser---med-sikte-pa-ar-2035/> för mer information.

⁹ Avser SCB:s befolkningsprognos för Sverige. Se <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/befolkningsprognos-for-sverige/> för mer information.